

Dette website bruger cookies fra Google til at levere sine tjenester, tilpasse annoncer og analysere trafik. Oplysninger om din brug af dette website deles med Google. Ved at bruge dette website accepterer du brugen af cookies.

FLERE OPLYSNINGER OK, DET ER FORSTÅET

Den smalle bog

Digitalt kulturtidsskrift. Redigeret af Jakob Brønnum. 2. årgang. ISSN: 2446-0079

Hvem er det, der skriver?

Forfattere i Den smalle bog

Læs Den smalle bog fast

Kontakt og kolofon

Ulla Koppel mellem Solvognen og Storm P

Verden, spejlet i replikker

Ulla Koppel Adressebog 98 sider, højformat Illustreret af Sara Koppel Det poetiske bureaus forlag Af Jakob Brønnum Lilli, Pericles, A...

Læs mere i Den smalle bog

- Digte der vil være erindring
Marilyn Nelson Hurtigere end lyset
Oversat af Inge og Anne-Marie Pedersen Bureaus Lommebibliotek 112 sider Af Jakob Brønnum ...
- Døden snubler i afdødes smil
Steffen Baunbæk Kvarts Det Poetiske Bureaus forlag Af Thorvald Berthelsen Steffen Baunbæks 3. digtsamling, Kvarts, udgivet af Det Poeti...
- Om lethed i det tunge, kunst som forskning og fri natur som menneskestyret
Iben From (red.): "Erland Knudsson Madsen", 240 sider, KunstCentret Silkeborg Bad 2016, 175 kr. Af Egil Hvid-Olsen Et digt kan være...

Verden, spejlet i replikker

Ulla Koppel Adressebog 98 sider, højformat Illustreret af Sara Koppel Det poetiske bureaus forlag Af Jakob Brønnum Lilli, Pericles, A...

fredag den 17. februar 2017

Blodige skriftrids gennemlter nødvendigheden

Henrik S. Holck:
Ungdom (digte 1976 – 82)
Det Poetiske Bureaus Forlag 2016

Af Thorvald Berthelsen

Henrik S. Holck blev nærmest udråbt til den ny 80'er lyriks vidunderbarn, et mirakel, da han debuterede i 1978 med digtsamlingen *Vi må være som alt* på Borgens forlag, samme år som Michael Strunge debuterede med *Livets hastighed* og F. P. Jacobs *Munden brænder på huden* udkom på samme forlag. De tre havde mødt hinanden til Poul Borums litterære sessions, hvor Asger Schnack underviste, gav kritik og sammen med Jarl Borgen antog de tre digtsamlinger samtidig, måske som led i en bevidst ny generationsdannelse. Resten af 80'er generationen Søren Ulrik Thomsen, Pia Tafdrup og Bo Green Jensen fulgte med debuter i 81-82.

HOLCK UNGDOM DIGTE 1976 - 82

Samlingen er en radikal kritik af det moderne a-religøse samfund med dets markedsøkonomi og massedemokrati, ikke ud fra dets indre modsætninger og degeneration, men ud fra en ren og mere sand natureksistens og dens oplevelse og iltning af verden. Et 'naturevangelium' skrevet under koldkrigens farligt forsimplende atomtrussel, med modernistiske aner tilbage til Gustav Munch-Petersen, Ole Sarvig, Gunnar Ekelöf, Gunnar Björling og Edith Södergran.

Døgnets og årstiderne cirkelformede jordrytme opleves som tilfældighed/nødvendighed i øjeblikkenes udbrud af liv der ikke kun er lukkede punkter som punktummer men lynsnare åbninger af ufatteligt nye muligheder; en uendelighed af begyndelser og skabelse som naturloven:

kun det tilfældige
kun det tilfældige og nødvendige
er du menneske
se solen strejfer en rejse rund
ud over kanten af din bevidsthed
og står dig i blodet med sin tanke
det er kun oplevelsen
og oplevelsen er det du er i
tilfældigheden og nødvendigheden
græder sorgen
rejser jorden sig af sin forbrugte tid
og styrter det hele sammen om dig igen
kun det der skal ske
kun det der skal og må ske
for at du kan ophæves til alt og intet
tegne en cirkel
kun det tilfældige
kun det tilfældige og nødvendige

Derefter gik der 10 år før Holcks næste digtsamling, *Kærlighed på 3 uger*, udkom på Gyldendal og ikke Borgens, og endnu 9 år inden den næste igen, *Drømmesøn*, udkom på eget forlag i samarbejde med Forlaget Solbjerg i 2007. Til dels fordi Holck i stedet for det generationsopgør, de øvrige samledes om, gik sine egne veje med shows, kunstanmeldelser og radio-happenings, som efter bl.a. Søren Ulrik

Søren E. Kristoffersen om den græske forbindelse

DE SMALLE BØGER - Klik og se mere

- ▼ 2017 (6)
  - ▼ februar (3)
    - Blodige skriftrids gennemlter nødvendigheden
    - Verden, spejlet i replikker
    - Krigsbytte af Eros
  - januar (3)
  - 2016 (34)

ANMELDELSER PÅ VEJ BL.A

- Jules Verne
- Malatesta
- Henrik S. Holck
- Anne Vestberg
- Poul Lynggaard Damgaard

Nettidsskrifter: Litteratur - Artikler og kritik

- Kornkammer
- Lithub
- Litteraturnu
- Modspor
- Salon 55

Nettidsskrifter: Kulturmagasiner og det, der ligner

- Atlas Magasin
- Ikaros
- Kunsten nu
- Vink København

Dette website bruger cookies fra Google til at levere sine tjenester, tilpasse annoncer og analysere trafik. Oplysninger om din brug af dette website deles med Google. Ved at bruge dette website accepterer du brugen af cookies.

FLERE OPLYSNINGER OK, DET ER FORSTÅET

naturgratitu, Standart nr. 3, 2006)

- Vi begynder lige lidt grovkornet manifestagtigt (Frank Kjørup revisited) (Frank Kjørup: Indefrørød. Forlaget A fter Hand 2010.) Af Knud Steffen Nielsen Første Albertinepristale 2011. I Kulturministeriets H...
- Det vanedannende ved at læse Baudelaire Baudelaire i udvalg af Charles Baudelaire Hæftet bog, 740 sider, 2. reviderede udgave, 2014 Det Poetiske Bureaus Forlag Pris: kr. 3...
- Nå, men der skal vel også siges noget opbyggeligt Den smalle bogs nytårstale Af Evy Konigsberg Jeg ved sgu ikke med det der nytår. Hvad ved du ikke? Hvad man skal sige om det. Du skal vel...
- Digterens arbejde med at lytte Poul Lynggaard Damgaard Stedets omvendte beklædning Forlaget PrintXpress, 2015, 113 sider Af Jakob Brønnum Det er en ret stor digtsamli...
- Den usammenhængende sammenhæng Forfatter: Maiken Abildgaard De Overvågede (2. udgave 2015 - 1. udg 2013) ISBN 978-87-93334-02-1 74 sider, Pris: 175,00 kr. Fotos af Lars...

Litteraturen, bevægelsen, teksten

- Floret
- Hver mandag
- Hybenblod (Linda Nørgaards blog)
- Knud Steffen (Nielsens blog)
- Slagtryk

Som det kan ses er Holck blevet skubbet længere og længere ud i *litteradurens perferi*. Det er derfor både passende og meget glædeligt at Det Poetiske Bureaus Forlag nu efter endnu et 10 år har udgivet en omfattende samling af Holcks digte fra 1976 – 82 (fra han er 15 til han fylder 21), *Ungdom*, hvor man kan læse hvad vi er gået glip af indtil nu på grund af det litterære establishments indskrænkethed.

Det er eksperimenter, til tider kladder, men også fuldkommentgjorte digte og hele samlinger af samme, ligeså fuldkomne som *Vi må være som alt*. Og den er en meget alsidig og altomfattende repræsentation af de to modstrittende spor, som Holcks litterære praksis ifølge Jakob Østergaard Nielsen befinder sig i og imellem: "Et poetisk (grav)alvorligt og litterært opbyggeligt, og det andet tilsvarende spilfærdigt, kitchet og lige dele litterært undergravende og underholdende." Det er stadig en sprogligt virtuost nyskabende gennemspilning af den sande natureksistens i den løbende opløsning af sproget, syntaks, grammatik og musik, som han og 80'erne generationen føler er intenst forbundet med den allestedsnærværende bevidsthed om den sandsynlige på den Vi atomkrigs destruktion, 'verdensundergangsangsten'. Men også en vrængende parodisk og underholdende udgave af det samme, hvor tingsværdens artefakter - i modsætning til ellers - optræder. Og vi ser Holcks inspiration fra Zen-buddhismen. F.eks. 1/2i de meget tidlige digte som *Livet er en cirkel/livet er ikke en linie med slutlinierne*:

Vi vender tilbage til os selv
når vi vågner fra døden
fra søvnen
ind til livet

Som senere modsvars af en parodisk udgave i 1,39: at universet er en cirkel:

23,01: at verden er en cirkel
at verden er en ret linie: universet: i morgen:
1,39: han begyndte at gå og gik forbi den fremmede
og den fremmede han

Ja han forsvinder selvfølgelig i den blanke afslutning af digtet. I samme digt står den drilske og undergravende karakteristik af sproget i digtet, som viser hvad det er der støder selvhøjtidelige litterater, som ynder at betragte digtet som et selvtilstrækkeligt metasprog:

10,21: kunne skære sig på mange ting. Et stykke glas,
en sten m.m.

13,06: berøringer der realiserede 'tomrummet'
og under huden
skrift skrevet af sår og savn

18,59: han sidder inde i sproget
han kan ikke læse sig selv

19,21: for mange ord har gjort ham ulæselig

Og det er i sig selv en parodisk, kitchet udgave af versene om sproget i Vi må være som alts afslutningsdigt Det fuldstændige:

og de vandrede i alt over jorden
til de fandt sig selv i et sprog uden grænser
et sprog ikke bare for sprogets skyld
men et sprog som udtryk for deres uforståelige identitet

I det første undergravende tilfælde er sproget godt nok udtryk for identitet, men det er skrevet af virkeligheden, naturens indflængning af sår og savn med glas og sten. Og samtidig spærrer det og dets alt for mange ord én inde så man bliver ulæselig for sig selv og andre. For at vende tilbage til døgnets og årstidernes cirkelrytme af liv, skabelsesøjeblikke i en uendelighed af alt og intet, uafvendelige som naturlove, fra Kun det tilfældige i Vi må være som alt. Så indeholder titeldigtet AT i den første af bogen Ungdoms 3 AT samlinger både de typisk ordskabende Holck greb og en række atypiske abstraktioner uden natur, hvor tingsverdens artefakter også sniger sig ind i gennemspilningen af alt, intet, alt, kort sagt liv og intet andet:

At: der ingen grænser er hvis

Dette website bruger cookies fra Google til at levere sine tjenester, tilpasse annoncer og analysere trafik. Oplysninger om din brug af dette website deles med Google. Ved at bruge dette website accepterer du brugen af cookies.

FLERE OPLYSNINGER OK, DET ER FORSTÅET

det systematiske system fører til jeg'ets
angst overfor 'intetheden'
at: ordet 'intethed' som element
i det systematiske system
er negativt fordi alt er målet og Alt vil sige en stadig
produktion af artefakter af ting
Allerede inden man når at formulere
sin første nærhed til verden
standse alt af trangen Alt
at: intet(heden) er den eneste vej til alt
at: dette alt er et alt der fungerer i tomrum
og manifesterer sig i liv, intet andet.

Alt er en bevægelse mod intet. Øjeblikkets erkendelse er konstant flydende og springende. Intet(heden) er den eneste vej til altet, der virker i det tomme rum og udtrykker sig i livsdriften.

De fleste digte i *Ungdom er Holckske naturdigte* og ligesom i *Vi må være som alt* mantraer om naturens tætte intethed og dens bestanddeles – iltens, græssets, træernes, regnens, skyggernes – dråbeklarhed og flygtighed. De er den hudløst sande og lette realitet "i stilheden i en endnu meget tidlig morgen"...

Træernes skygger i løb over jorden
Og tidens flygtighed forglemt i et efterladt fodspor
Legemet i alt og dets svævende bevægelse
Skovenes susen om sangen
Den første hvide åbning
Der træder varsomt ind over oceaner
af styrrende lys og stilhed
Som et land der fødes af druknende sorg
(fra: TIDLIGT BILLEDE)

Det er den farligste under huden indtrængende realitet, den virkelighed som erfaringen har lært os er umulig i praksis. Digtene fremmaner fladernes koncentrerede åbenhed med elementernes utallige helt uprøvede kombinationsmuligheder, som livsdriften bevæger sig igennem i sin erkendende fortsættelse, begyndelse, fortsættelse på trods af atomkapløbets bombetrussel, fordi den ikke kan tilintetgøres:

Det var ikke mig de kunne åbne
og tage videreførelsen fra
Men jeg så roligt og længe på skyerne
Måske var det deroppe et sted
Begrædende og trampende på tiden
stod en indre skumring
og kogte
Der var ingen der bøjede sig ned
til lidt blomsterstøv
Der var ingen der bøjede sig ned
til dette videreførelsens hav
Ingen der så at det løber som blod gennem vore kroppe
Hjertet er en atombombe

Ikke den stædige optimisme som den flot formuleres af Strunge og F. P. Jac. Selv om de smider bomben, lever vi videre. Denneher bombe optages organisk eller som Holck formulerer det, vi bilder os som myren ind at vi er årsagen til skoven. Verden er der sikkert stadig selvom vi går til grunde i forsøget på at diktere naturen en form.
Det kunne lyde som en passiv Zen-buddhisme eller sågar pantheisme, men det modsiges af Holcks insisteren på jeg, du og det store Vi. Ikke bombastisk bydende "relolutionært" som Strunge, men netop nøgternt insisterende med en twist mod forcerede omvæltninger. Ikke det abstrakte postulerede Vi skal, men Vi må som en intens blanding af bøn og nødvendighed i en vedholdende besværgelse/ bevægelse af verden i uanset hvor små skridt af gangen.

jeg samler 1 sten op
og lar den falde
jeg har forandret verden
jeg går over sneen
føddernes aftryk ligger tilbage
jeg har forandret verden
fordi jeg berører dig
bevæger du blikket 7 millimeter i min retning

Dette website bruger cookies fra Google til at levere sine tjenester, tilpasse annoncer og analysere trafik. Oplysninger om din brug af dette website deles med Google. Ved at bruge dette website accepterer du brugen af cookies.

FLERE OPLYSNINGER OK, DET ER FORSTÅET

ikke tildtørt, men atbrydes og springer i gldende sug fra sansningen at naturen og omverdenen. Sætningerne er som hans sansninger og åndedrag et panoramakamera der bevæger sig 360% rundt og samtidig springer indimellem, skifter fokus fra det uendelige univers til græsset der stikker et strå i himlen; og der er ingen baggrund/og heller ingen forgrund/mens skyerne skifter uld/og lysets skyggeløb på huden/trænger længere og længere ind/i denne tætte intethed. Eller som det han formulerer det i LUGTEN AF DET BRÆNDTE HAV ER SOM LANGSOMMEHULLEDE SOLE:

Det er langsomme ting igennem luften
 nede i vandet forsvinder
     min skyldfølelse, min hensigt
 Der er ting af kød og
 ting af   på mine fingre lukker sig
 ansvar, bølgerne sletter aftenen
     bagved dig er nede i vandet sådan
 udstrakt fra en modbevægelsesgnist, sveden
     på vores pander er stenenes sved
 ...
 Det er legemer der fordampes fra sekund
 til sekund og visner ud i rummets
 tomhed
 det er andedraget det er blodet der
 flænger sig gennem stilhedslarmen
 som kastes til den ene side den anden
 inden i en menneskegjort ramme
 individet har kun sig selv,
     og det er bare sådan sveden
 på vores pander har intet at gøre med stenenes
 Når jeg vender mig om hvad tror du jeg ser - ?
 lugten af det brændte hav er
     som langsomme hullede Sole

Sådan trænger omverdenen i al sin tilfældige fremtræden sig endnu mere intenst på eller ind. Det er ikke åndedrag men iltningen gennem hudens tovejsmembran, der gennemtrænger døden og livet, "Som de spinkle grene iltede livet/som dødsprocessen startede og lagde sig i jord/ et bundfald af sætninger... enhver sanset harmoni var en tilstand hvilende på kaos/det gik gennem begyndelsens kaos./det gik gennem slutningens/det ville: at opfange ridserne/det ville: kan forsøge blodet/... (det dør – det lever sig – det dør)"

Digtsamlingen *Ungdom* indeholder som nævnt mange helskrevne naturdigte og samlinger ved siden af kladder og eksperimenter. Der er digte der ikke siger mig et klap andet end som indfald. Det siger sig selv når bogen også indeholder kladder og eksperimenter. Det gælder f.eks. a,b,c,d,e,f, g, h, i, Jeg digtet i samlingen AT II. Og så et boghåndværks hjertesuk. Det er for ærgerligt, når bogen allerede efter en gennemlæsning og de opslag, denne anmeldelse har gjort nødvendig, går op i ryglimningen og truer med at blive et samlebladssystem, hvor fortsættelse måske følger.

Men *Ungdom* er en nødvendig udfyldning af lyrikbilledet for den der er interesseret i de mange andre udviklingslinier og muligheder, der ligger uden for 80'er lyrikkens senere næsten alt for forfatterskole standardiserede mainstream. En vigtig bog.

Indsendt af [Jakob Brønnum](#)

 Anbefal dette på Google

1 kommentar:

Torben Dalhof 20. februar 2017 kl. 12.34

Meget fin, skarp og indsigtfuld anmeldelse - Thorvald Berthelsen - og godt Det Poetiske Bureaus Forlag udgav bogen.

Svar

Dette website bruger cookies fra Google til at levere sine tjenester, tilpasse annoncer og analysere trafik. Oplysninger om din brug af dette website deles med Google. Ved at bruge dette website accepterer du brugen af cookies.

[FLERE OPLYSNINGER](#) [OK, DET ER FORSTÅET](#)

Kommenter som:

[Start](#)

[Ældre indlæg](#)

Abonner på: [Kommentarer til indlægget \(Atom\)](#)

Skabelonen Rejser. Leveret af [Blogger](#).